ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента Щербак Ірини Миколаївни на дисертаційну роботу Шеремет Інеси Володимирівни на тему " Формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі професійної підготовки", подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

На сьогодні існує велика загроза здоров'ю людини, що є однією з найгостріших проблем суспільства. Існує безліч даних, які свідчать про погіршення стану здоров'я населення України. А саме: скорочується тривалість життя, зменшується приріст населення, зростають показники смертності, поширюються хронічні захворювання.

Про актуальність теми дисертаційного дослідження свідчать переконливі аргументи, наведені Шеремет Інесою Володимирівною, що на сьогодні виникла потреба в підготовці фахівців оздоровчого спрямування, діяльність яких повинна допомагати кожній людині усвідомити цінність здоров'я, основні закони та принципи функціонування людського організму, захищатись від руйнівних для здоров'я впливів навколишнього середовища, дотримуватися основних правил здорового способу життя.

Провідна роль у вирішенні окреслених питань належить загальноосвітнім навчальним закладам та педагогам, спроможним організувати таку здоров'язбережувальну діяльність.

Справедливо, на нашу думку, автор вказує, що основне завдання процесу підготовки майбутніх учителів є збереження здоров'я та профілактика захворювань дітей молодшого шкільного віку. Їхня фахова підготовка у ВНЗ повинна забезпечити формування

професіоналізму, важливою складовою якого є високий рівень валеологічної грамотності.

Однією з найбільш поширених проблем зі здоров'ям на сьогодні є порушення зору в дитячому та юнацькому віці, який тісно пов'язаний із зоровими навантаженнями під час навчання. Тому, підготовка майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи дозволить вирішити питання готовності випускників-педагогів до професійної діяльності.

Доцільність дослідження підтверджується суперечностями сучасного стану теорії і практики в галузі педагогіки здоров'я, які справедливо виокремлює автор, зокрема:

– між суспільними потребами у збереженні зору дітей молодшого шкільного віку та недостатнім рівнем готовності майбутніх учителів до здійснення профілактики порушень зору учнів початкової школи;

– соціальним замовленням суспільства щодо збереження і зміцнення здоров'я дітей молодшого шкільного віку та реальним станом здоров'язбережувального виховання в загальноосвітніх навчальних закладах;

– між необхідністю ефективної підготовки майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи та недостатньою розробкою змісту, форм і методів формування готовності майбутніх учителів до зазначеного виду діяльності.

Усвідомлюючи це, дисертантка поставила за мету науково обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи.

Автором чітко визначено об'єкт, предмет і основні завдання дослідження, що дало змогу змістовно структурувати матеріали дисертації. Спрямувавши науковий пошук на досягнення поставленої мети,

дисертантка вдається до синтезу, систематизації та класифікації науково-педагогічної літератури, законодавчих актів України, із застосуванням теоретичних і практичних підходів до предмету дослідження, що дозволило обґрунтувати зміст формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи.

Дисертація виконана відповідно до тематичного плану наукових досліджень Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова з тем: "Науково-методичне забезпечення валеологічної і медико-біологічної освіти, як складової професійної компетентності вчителя" (номер державної реєстрації 0104U003009), "Науково-методичне забезпечення освітнього стандарту за спеціальністю 01.01.08 "Валеологія", ОКР "Бакалавр", "Магістр" (номер державної реєстрації 0107U00584), "Розроблення системи інтерактивного тестування студентів педагогічних ВНЗ з дисциплін медико-біологічного та валеологічного спрямування" (номер державної реєстрації 0110U001278), "Розроблення новітньої педагогічної технології превентивної освіти та виховання студентської молоді" (номер державної реєстрації 0115U00550).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол №6 від 29 січня 2015 р.) та погоджено з Міжвідомчою радою з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол №3 від 28 квітня 2015 р.).

Найбільш істотним науковим результатом дослідження є розробка, теоретичне обгрунтування, експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі професійної підготовки.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Високий рівень достовірності й обгрунтованість наукових положень, висновків і результатів дисертації забезпечує достатня джерельна база дослідження, де опрацьовано 283 джерел. Масштабність проведеного дослідження, глибина аналізу різноманітних джерел забезпечують достовірність отриманих особисто автором результатів дисертації та вірогідність її наукових висновків і рекомендацій.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що:

- уперше проаналізовано стан розробленості проблеми формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі їх фахової підготовки;

- виявлено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі фахової підготовки (забезпечення усвідомленої мотивації майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи; розширення змісту навчального процесу з урахуванням специфіки організації профілактики порушень зору учнів початкової школи; удосконалення програми педагогічної практики через доповнення її завданнями, що стосуються профілактики порушень зору учнів початкової школи);

- спроектовано модель формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи, що складається з цільового, теоретико-методичного, організаційно-технологічного та результативного блоків;

- визначено критерії, показники та рівні сформованості готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі їх навчання;

- уточнено зміст понять "формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи" та "готовність майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи";

- удосконалено зміст, форми і методи формування готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи.

Вивчення дисертаційної роботи та опублікованих наукових праць Шеремет Інеси Володимирівни надає можливість зробити висновок, що автореферат і публікації автора досить повно відображають основний зміст і положення дисертаційної роботи, наукову новизну виконаного дослідження, рівень апробації наукових результатів. Зміст автореферату відповідає змісту дисертації. Результати дослідження висвітлено в 11-ти публікаціях автора, серед них: 8 одноосібних, одна з яких у фаховому іноземному виданні, а також 7 статей у наукових фахових виданнях України; 2 тези – у матеріалах науково-практичних конференцій; 1 навчальна програма.

Публікації якісно і кількісно відповідають чинним вимогам, у повному обсязі віддзеркалюють зміст та результати виконаного дослідження. Позитивним є наявність навчальної програми. Робота апробована на міжнародних науково-практичних конференціях.

В цілому дисертація свідчить про високий рівень підготовки дисертантки, досконале володіння методикою дослідження, творчий підхід до обраної проблеми. Дисертація Шеремет І. В. відповідає чинним вимогам, що висуваються до кандидатських дисертацій. Вона містить представлені автором для прилюдного захисту наукові положення, а також обґрунтовані й ретельно опрацьовані експериментальні результати. Поставлена мета дослідження досягнута, завдання повністю розв'язано. У процесі дослідження одержано результати, які можуть бути використані в професійній підготовці майбутніх вчителів. Основні теоретичні положення знайшли своє відображення у публікаціях авторки. Зміст автореферату повністю відповідає змісту дисертації.

У цілому позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, слід відмітити ряд дискусійних

положень та зауважень до змісту роботи, а також висловити окремі побажання:

1. У п. 2.1., де мова йде про зміст та структуру готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі професійної підготовки доцільно було б зазначити, що "підготовка" це процес, а "готовність" є результатом цього процесу та більш детальніше розкрити уявлення про взаємозв'язок та супідлеглість між цими базовими поняттями роботи.

2. Автору слід було більш детальніше висвітлити специфіку методики та ґрунтовніше зупинитися на розкритті практичних аспектів використання методики профілактики порушень зору учнів початкової школи у практичній діяльності майбутніх учителів.

3. Під час аналізу результатів педагогічного експерименту бажано було більш детальніше проаналізувати отримані дані відповідно до визначених критеріїв готовності майбутніх учителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі професійної підготовки.

4. Робота значно б збагатилася, якщо у додатках до дисертації були подані конкретні практичні напрацювання, зокрема, завдання для педагогічної та виробничої практик, назви проектів науково-дослідних робіт тощо.

Висловлені зауваження мають рекомендаційний характер, ніяк не знижують її наукової цінності і є лише приводом для наукової дискусії. В цілому рецензована робота вирізняється оригінальністю, глибиною теоретичного аналізу і новизною методичних пропозицій.

Висновок

Таким чином, дисертаційне дослідження Шеремет І. В. робить гідний внесок у розробку практичних шляхів підготовки майбутніх вчителів до профілактики порушень зору учнів початкової школи у процесі

професійної підготовки. Це самостійна, завершена науково-дослідна робота, виконана в контексті нових наукових підходів до теорії і методики професійної освіти. Ураховуючи актуальність теми, наукову новизну отриманих результатів та їх теоретичну і практичну значимість, а також відповідність поданої роботи вимогам "Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013, її авторка – Інеса Володимирівна Шеремет заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри здоров'я людини
і корекційної освіти Харківського
національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди І. М. Щербак

Підпис тов. Щербак
засвідчується зав. загальним відділ
16.06.2017 р.